

SZPM informuje

Novinky v sektore mlieka

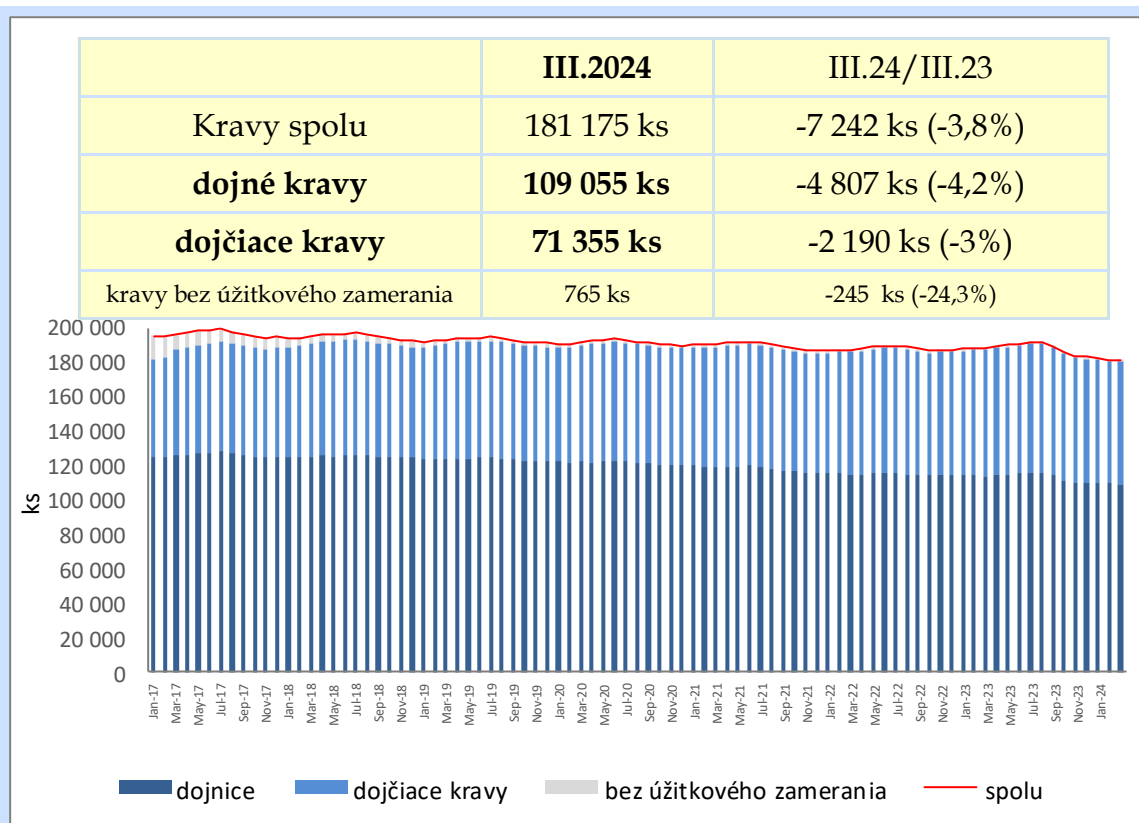
MAREC 2024

Tento materiál bol spracovaný na základe informácií k 27. marcu 2024

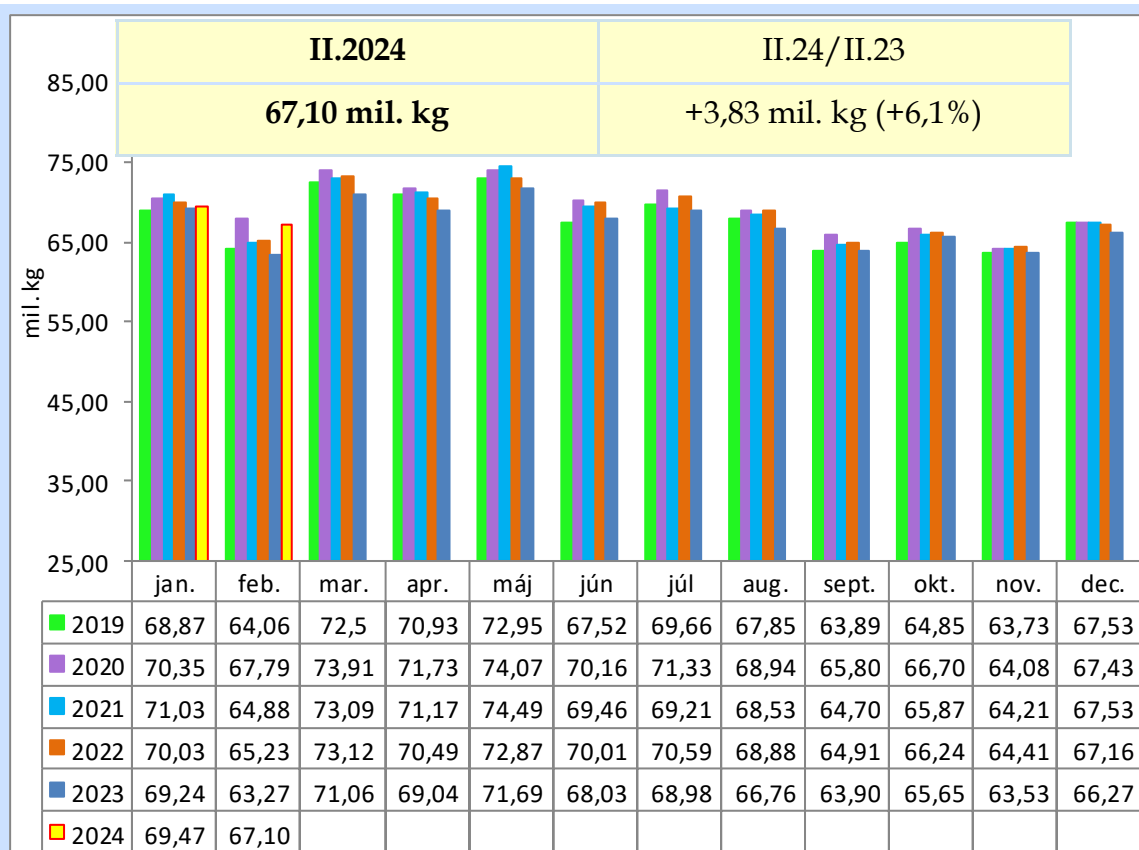
INFORMÁCIE OBSIAHNUTÉ V TOMTO DOKUMENTE SÚ URČENÉ VÝLUČNE ČLENOM SZPM
A PODLIEHAJÚ ZÁKONU O AUTORSKÝCH PRÁVACH.
ĎAKUJEME, ŽE ICH NEPOSKYTUJETE TRETÍM OSOBÁM

STAVY KRÁV podľa CEHZ (ks)

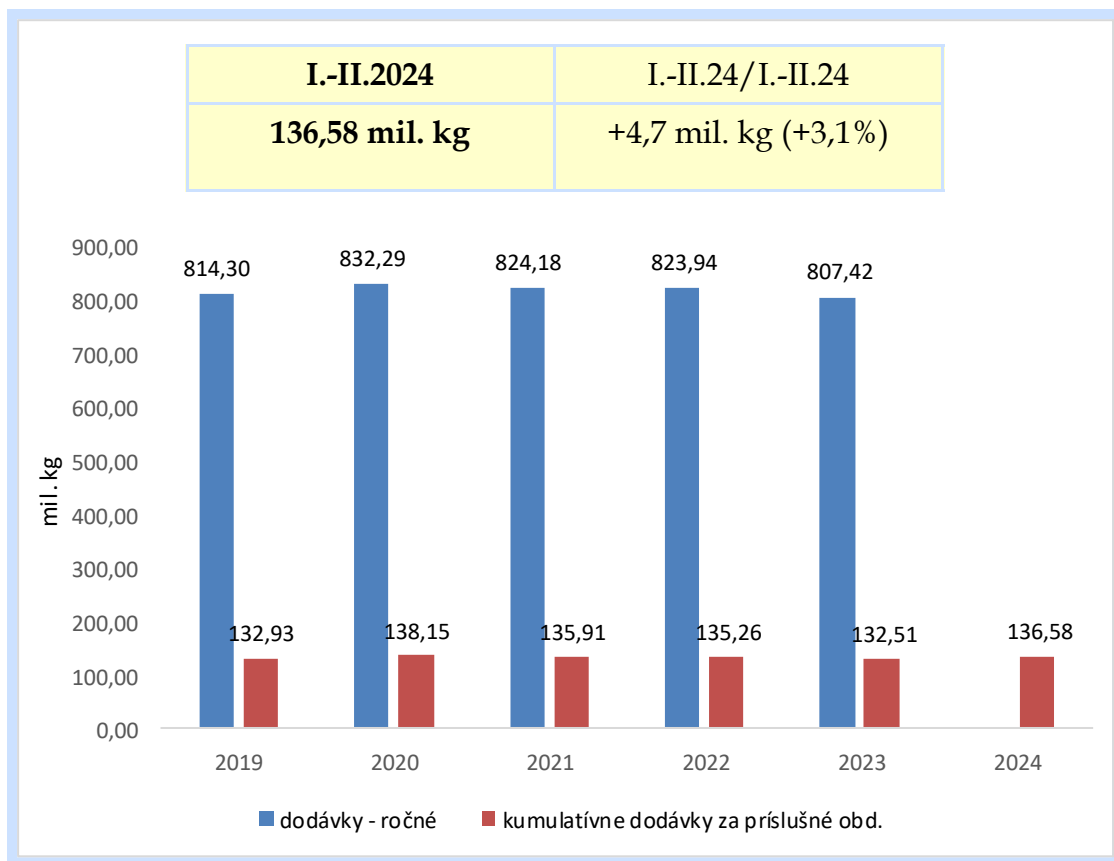

DODÁVKY surového kravského mlieka (mil. kg)

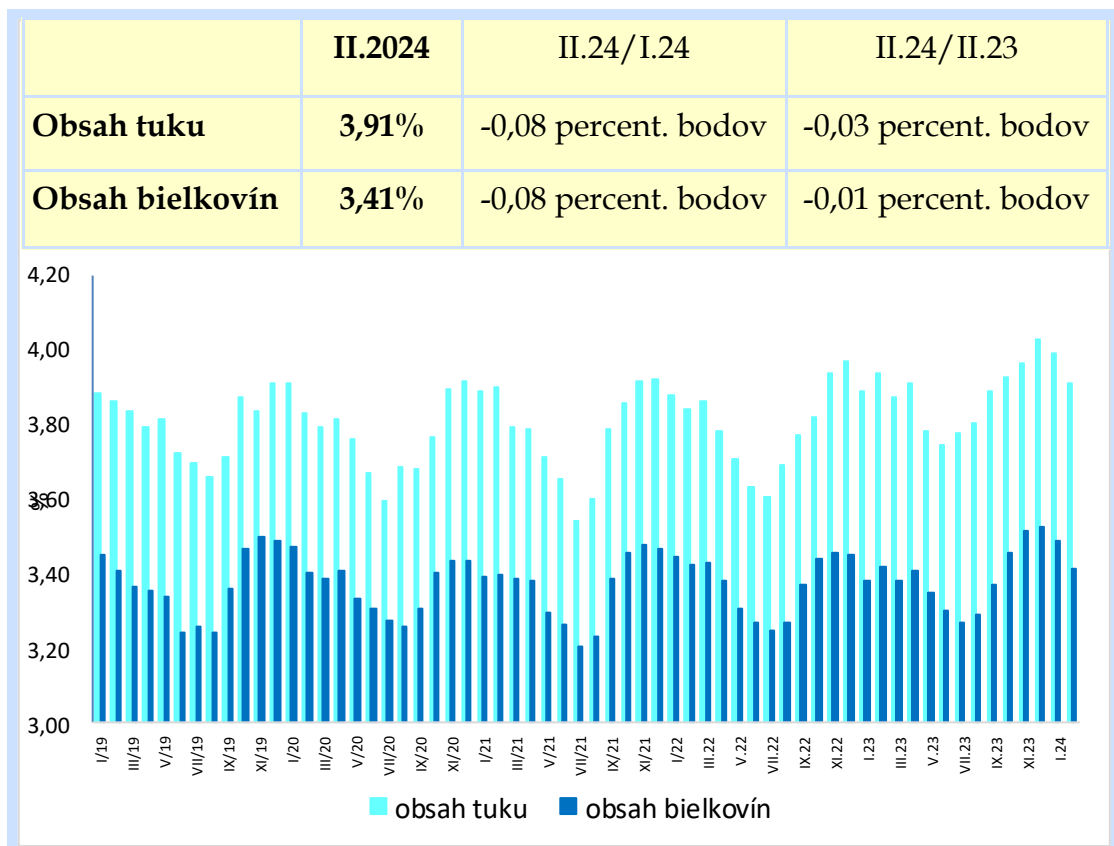

ROČNÉ A KUMULATÍVNE (I.-II.) DODÁVY surového kravského mlieka (mil. kg)

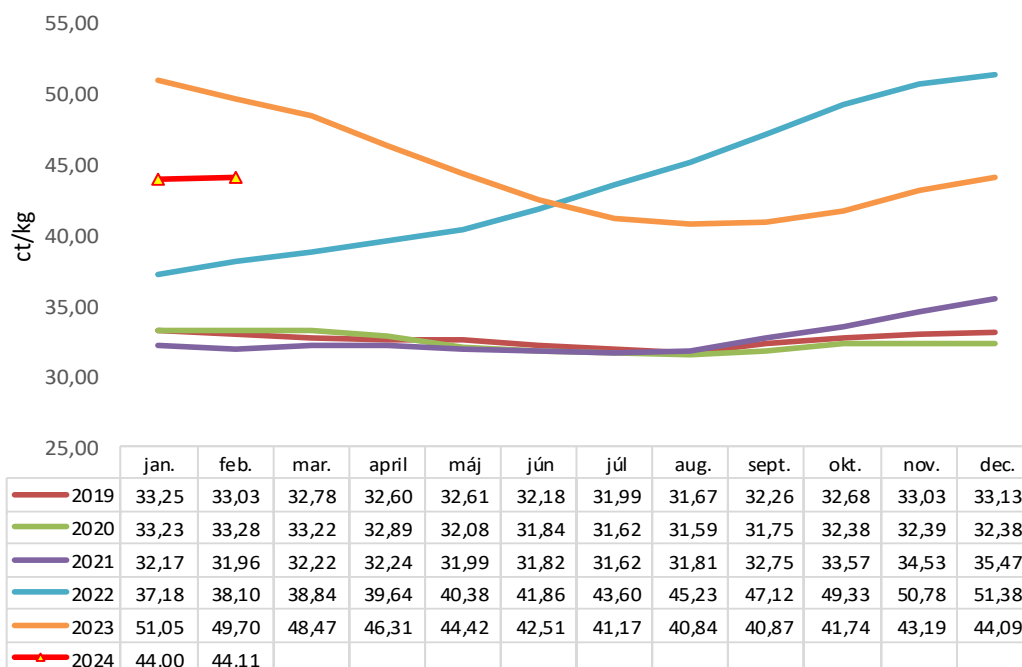
OBSAH TUKU a BIELKOVÍN v surovom kravskom mlieku (%)

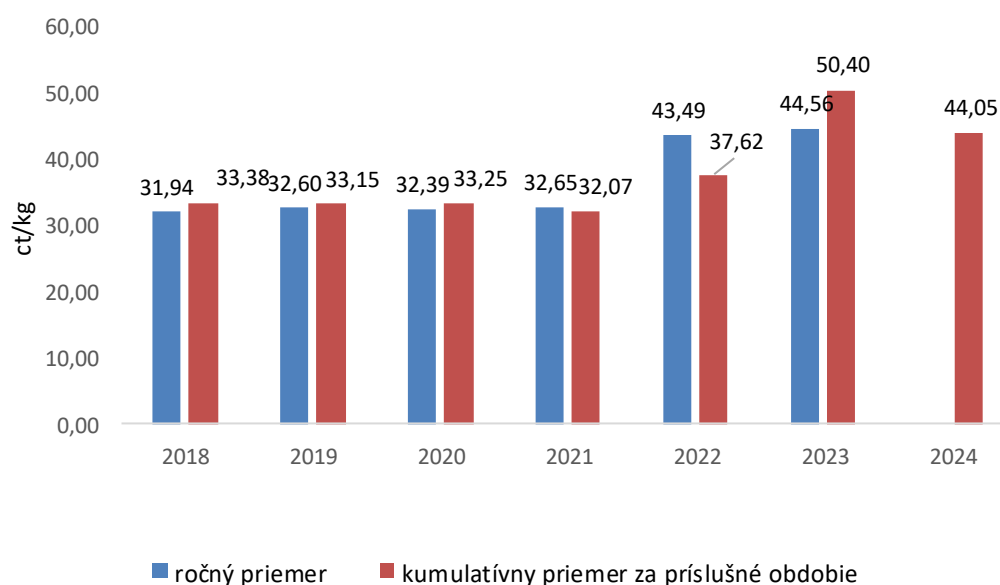
PRIEMERNÉ NÁKUPNÉ CENY SKM na Slovensku (ct/kg)

PNC SKM II.24	II.24/I.24	II.24/II.23
44,11 ct/kg	0,11 ct/kg (+0,25%)	-5,59 ct/kg (-11,2%)

ROČNÝ A KUMULATÍVNY (I.-II.) PRIEMER NÁKUPNEJ CENY MLIIEKA (ct/kg)

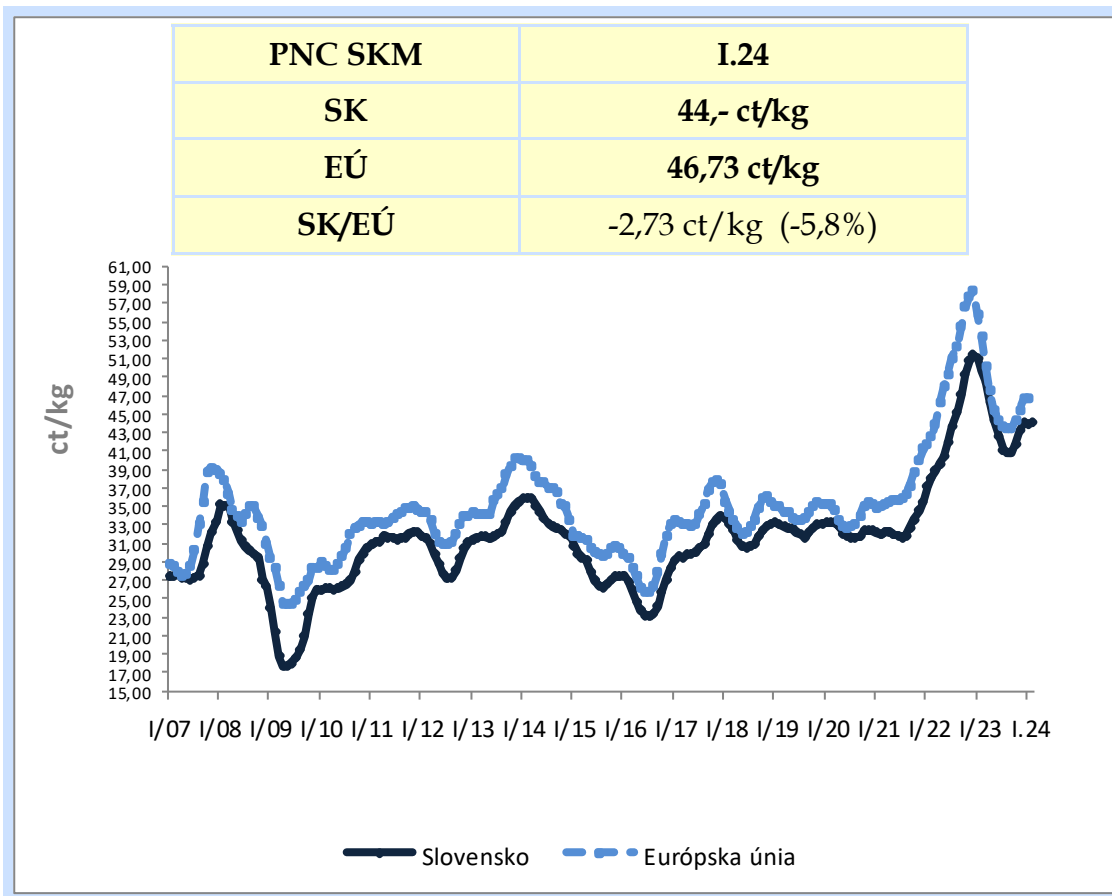
PNC SKM I-II.24	I.-II.24/I.-II.24
44,05 ct/kg	-6,35 ct/kg (-12,6%)

Slovenská republika

PRIEMERNÉ NÁKUPNÉ CENY SKM na Slovensku a v EÚ (ct/kg)

Štandardizácia PNC SKM v SR a v EÚ a ich porovnanie (ct/kg)

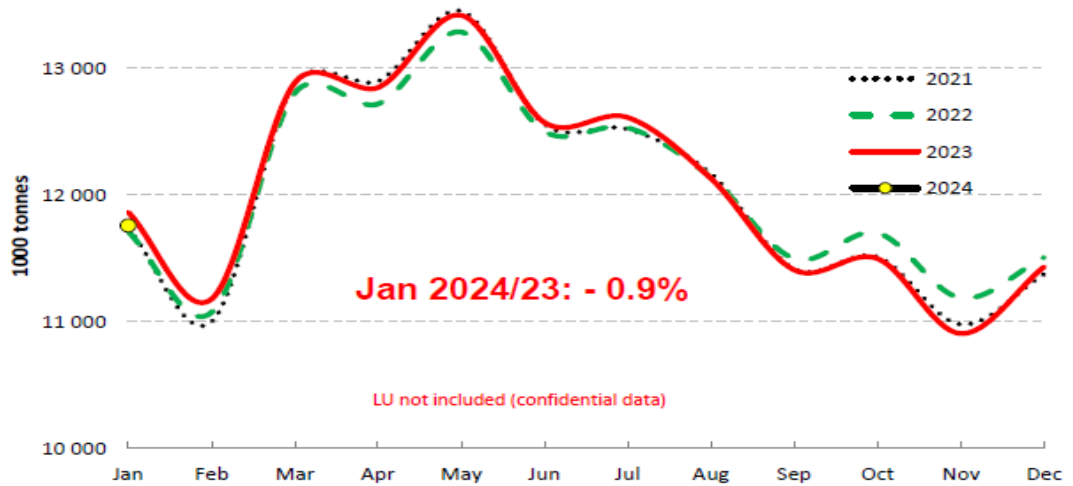
Mesiac	Skut. PNC SKM v SR (ct/kg)	Skut. priem. obsah tuku (%)	Skut. priem. obsah bielkovín (%)	Štandardizovaná nákupná cena mlieka SR (ct/kg) - na T 4 % a B 3,4 %	PNC SKM EÚ geometrický priemer (ct/kg)***	EU Skut. priem. obsah tuku (%)	EU Skut. priem. obsah bielkovín (%)	Štandardizovaná nákupná cena mlieka EÚ (ct/kg) - na T 4 % a B 3,4 %	Rozdiel SR/EU štand. na T 4% a B 3,4% (mes. onesk.) (ct/kg)	Rozdiel SR/EU štand. na T 4% a B 3,4% (mesiac s rovnakým mesiacom)	
geometrický priemer 2022	43,49	3,79	3,37	45,09	50,21	4,08	3,41	49,56	-1,69	-4,37	
2023	január	51,05	3,89	3,38	52,04	55,74	4,20	3,46	53,76	-3,42	-1,72
	február	49,7	3,94	3,42	50,07	53,34	4,21	3,47	51,31	-5,17	-1,24
	marec	48,47	3,87	3,38	49,53	50,27	4,18	3,45	48,68	-4,23	0,85
	apríl	46,31	3,91	3,41	46,93	47,52	4,14	3,44	46,33	-4,38	0,57
	máj	44,42	3,78	3,35	46,24	45,49	4,05	3,41	45,10	-2,44	1,14
	jún	42,51	3,75	3,30	44,75	44,27	3,97	3,37	44,63	-1,59	0,12
	júl	41,17	3,78	3,27	43,29	43,73	3,96	3,36	44,20	-1,81	-0,92
	august	40,84	3,80	3,29	42,63	43,52	4,00	3,37	43,67	-2,00	-1,04
	september	40,87	3,89	3,37	41,70	43,41	4,03	3,42	43,11	-2,50	-1,42
	október	41,74	3,92	3,45	41,96	44,40	4,13	3,49	43,10	-1,71	-1,14
	november	43,19	3,97	3,52	42,84	45,45	4,23	3,54	43,25	-0,27	-0,41
	december	44,09	4,03	3,53	43,27	46,59	4,26	3,54	44,15	0,16	-0,88
geometrický priemer 2023	44,56	3,88	3,39	45,48	46,98	4,11	3,44	45,96	-2,45	-0,51	
2024	január	44,00	3,99	3,49	43,60	46,73	4,23	3,49	44,72	0,35	-1,12
	február	44,11	3,91	3,41	44,64					0,49	

Európska únia

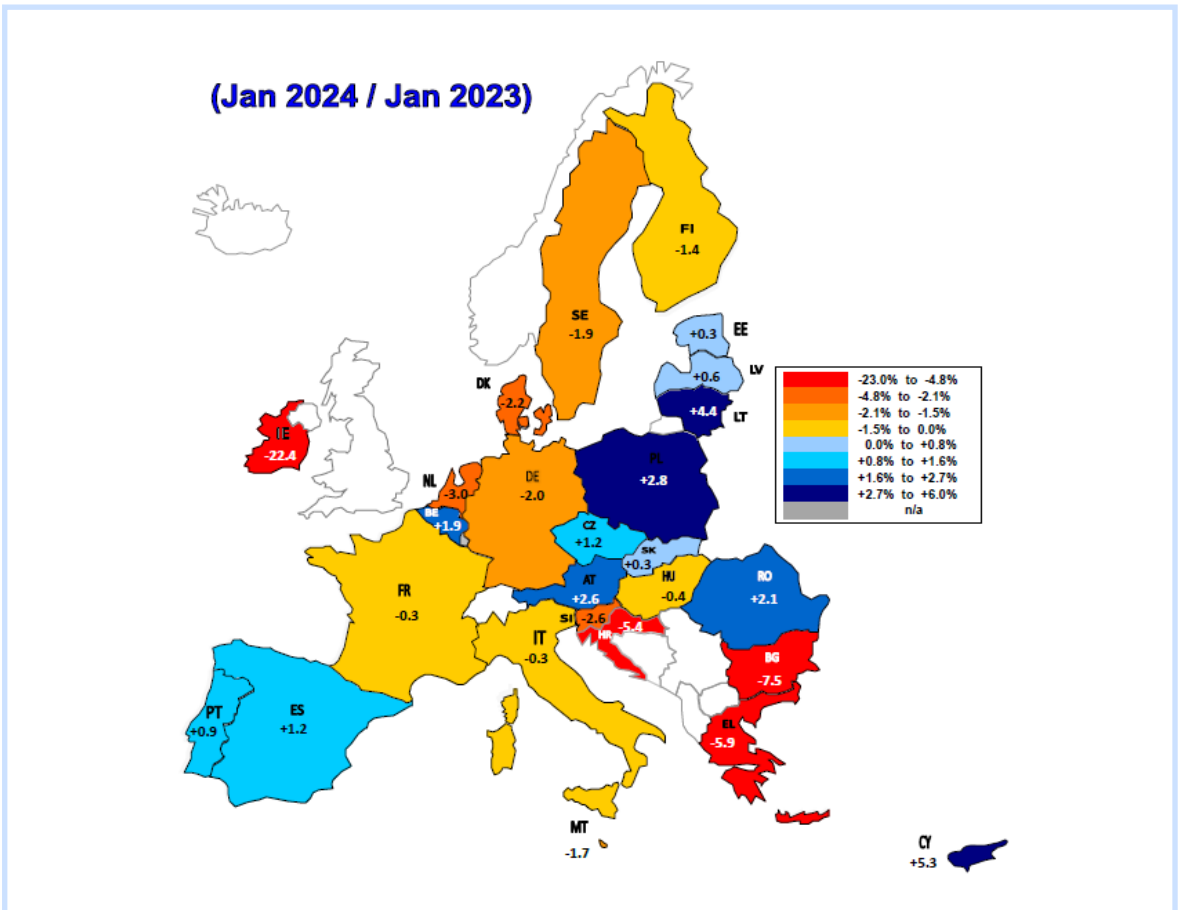

DODÁVKY
surového kravského mlieka (%)

I.24	11 758 mil. kg	I.24/I.23: -104,3 mil. kg (-0,9%)	
Najväčší nárast I.24/I.23	Objem dodávok I.2024	Najväčší pokles I.24/I.23	Objem dodávok I.2024
PL: +30,06 mil. kg (+3%)	1 126,5 mil. kg	DE: -55,2 mil. kg (-2%)	2 719,2 mil.kg
BE: +7,6 mil. kg (+2%)	402,2 mil.kg	IE: -41,6 mil. kg (-22 %)	144,2 mil.kg
ES: +7,4 mil. kg (+1%)	629,3 mil. kg	NL: -36,2 mil. kg (-3%)	1 175,7 mil. kg

DODÁVKY
surového kravského mlieka (%)

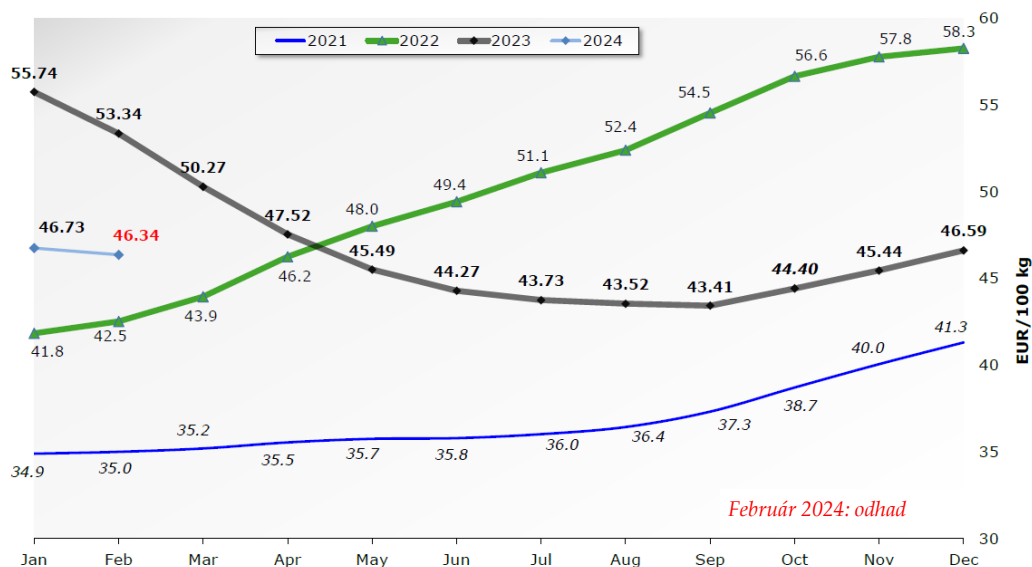

NÁKUPNÁ CENA

surového kravského mlieka (ct/kg)

PNC SKM I.24	I.24/XII.23	I.24/I.23
46,73 ct/kg	+0,14 ct/kg (+0,3%)	-9,01 ct/kg (-16,2%)

SPOTOVÉ CENA MLIIEKA

V EÚ (ct/kg)

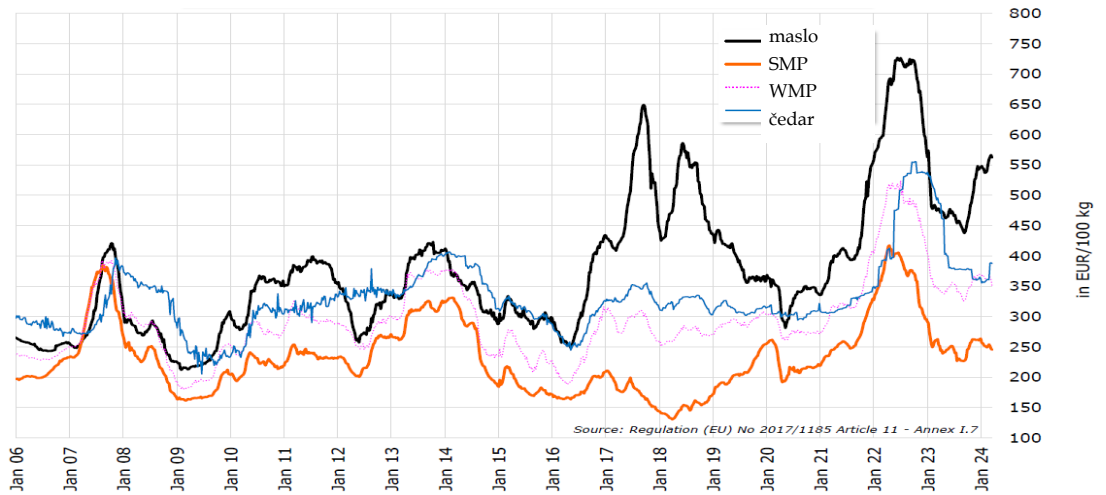
	Dátum/Obdobie	Spotová cena mlieka v ct/kg
Taliansko, Lodi	17.3.2024	45,-
Nemecko, Severozápad	18.-24.3.2024	36,-
Nemecko, Juh	18.-24.3.2024	34,5
Holandsko	18.-24.3.2024	39,-

Pozn.: Nemecko – pri obsahu tuku 3,7%, obsah bielkovín 3,4%; Holandsko – pri obsahu tuku 4,4%

CENY KOMODÍT (EUR/100 kg)

Ceny komodít k 17.3.2024		V porovnaní s minulým týždňom	V porovnaní s minulým rokom
Maslo	562 EUR/100kg	-0,7%	+18%
SMP*	245 EUR/100kg	-0,8%	-3%
WMP**	351 EUR/100 kg	-2,7%	+2%

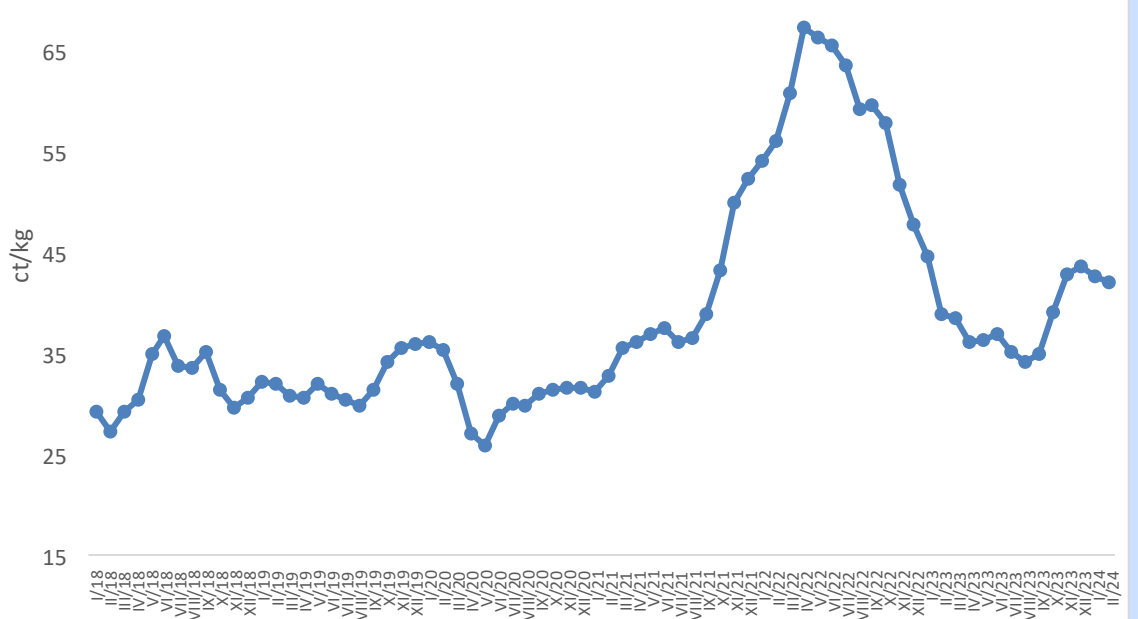

* EU evolutive: EU-15 (before 2004), EU-25 (2004 to 2006), EU-27 (2007 to 2013), EU-28 (2013 to 01/2020), EU-27 without UK (from 02/2020 onwards)

*SMP – sušené odstredené mlieko, **WMP – sušené plnotučné mlieko

KIELSKY INŠTITÚT (ct/kg)

PNC SKM II.24	II.24/I.24	II.24/II.23
42,2 ct/kg	-0,5 ct/kg (-1,2%)	+3,2 ct/kg (+8,2%)

Zdroj: MMO, Kielsky inštitút

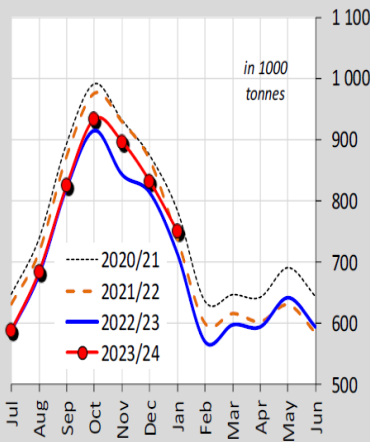

DODÁVKY

surového kravského mlieka (tis. ton)

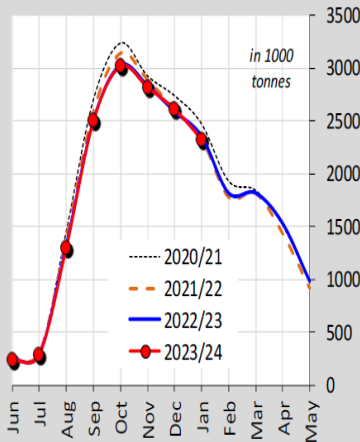
Australian milk production

Jul-Jan 2023/24 compared to 2022/23: + 2.5%

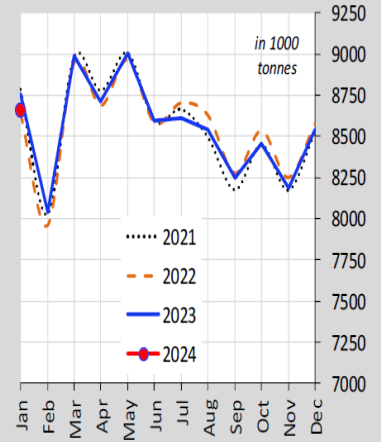
NZ milk production

Jun-Jan 2023/24 compared to 2022/23: - 0.5%

U.S. milk production

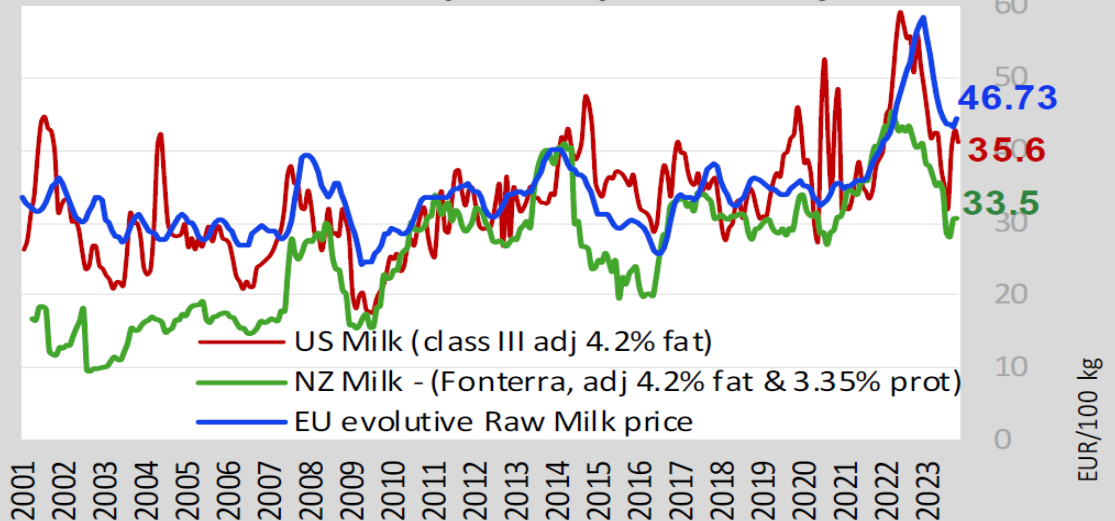
Jan-Jan 2024 compared to 2023: - 1.1%

NÁKUPNÁ CENA

surového kravského mlieka (EUR/100 kg)

US, NZ and EU milk prices up to January 2024

FONTERRA

Aukcia 352 / 19 March 2024

Zmena cenového indexu od predchádzajúcej aukcie

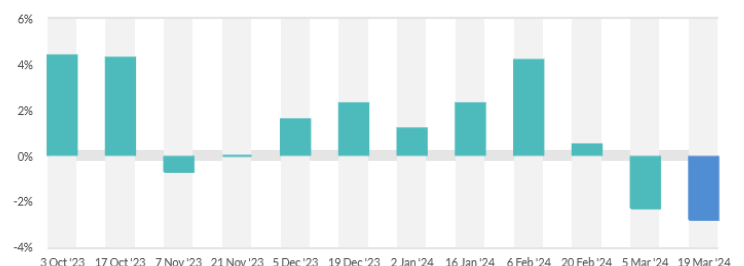
-2.8% ↓

Priemerná cena (USD/MT, FAS)

\$3,497

See the next Trading Event
View the event calendar >

Zmena cenového indexu

Súhrn:

Počet úspešných aukcionárov:	112	Počet účastníkov aukcie:	152
Počet kôl aukcie:	13	Predané množstvo (MT):	19,655
Doba trvania aukcie:	1:51		
Mínimálna dodávka (MT):	19,005		
Maximálna dodávka (MT):	22,910		

UZNESENIE z ČLENSKEJ SCHÔDZY Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka

I. Členská schôdza SZPM schvaľuje:

- a. Správu o činnosti SZPM za rok 2023;
- b. Správu o činnosti Kontrolnej komisie za rok 2023;
- c. Správu o hospodárení SZPM a Účtovnú uzávierku za rok 2023;
- d. Návrh Rozpočtu SZPM na rok 2024;
- e. Členský príspevok v SZPM za rok 2024, ktorý pozostáva zo základnej a doplnkovej časti, pričom:

- e.1. základná časť Členského príspevku je fixná
-vo výške 450 EUR na členský subjekt a rok;
- e.2. doplnková časť Členského príspevku je variabilná
-vo výške 0,5 EUR na kravu a rok.

Pri výpočte doplnkovej časti Členského príspevku na predmetný rok sa bude vychádzať z reálneho počtu kráv chovaných v členskom subjekte k 31. decembru predchádzajúceho roka;

- e.3. maximálna celková výška Členského príspevku je
1 000 EUR na členský subjekt a rok.

II. Členská schôdza SZPM ukladá:

- a. Členom SZPM, aby najneskôr do 15. mája 2024 poskytli Úradu SZPM reálne údaje o produkčných ukazovateľoch v zmysle dotazníka Prieskum produkčných ukazovateľov členov SZPM;
- b. Úradu SZPM, aby na základe údajov v zmysle Prieskumu produkčných ukazovateľov členov SZPM vyfakturoval členom SZPM Členský príspevok za rok 2024 vo výške podľa výpočtu uvedeného v bode I.e.1. a I.e.2. tohto uznesenia;

V prípade, že člen SZPM neposkytne Úradu SZPM údaje o produkčných ukazovateľoch v zmysle dotazníka Prieskum produkčných ukazovateľov členov SZPM, Úrad SZPM je oprávnený takémuto členovi vyfakturovať členský príspevok vo výške v zmysle bodu I.e.3. tohto uznesenia;

- c. Predsedníctvu a Rade SZPM, aby dbali na dôslednú implementáciu intervencií Strategického plánu SPP 2023-2027, týkajúcich sa chovu dojníc, hlavne:

- c.1. intervencie viazaných priamych platieb na kravy chované v systéme s trhovou produkciou mlieka;
- c.2. intervencií ekoschémy (pastevný systém dojníc a jalovíc) a dobré životné podmienky zvierat – v súvislosti s uplatňovaním možnosti kombinácie ustajnenia dojníc a pastevného systému chovu dojníc v rámci jedného hospodárskeho dvora.

UZNESENIE z ČLENSKEJ SCHÔDZE Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka

d. Predsedníctvu a Rade SZPM, aby vzhľadom na enormný nárast výrobných nákladov na mlieko presadzovali vo vzťahu k Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR realizáciu systémových opatrení a kompenzáciu navýšených nákladov, hlavne:

d.1. prehodnotenie výšky štátnej pomoci na tzv. Zelenú naftu, nakoľko stanovené normatívny spotreby motorových olejov nezodpovedajú reálnej spotrebe;

d.2. prípravu a notifikáciu štátnej pomoci na tzv. Zelenú energiu;

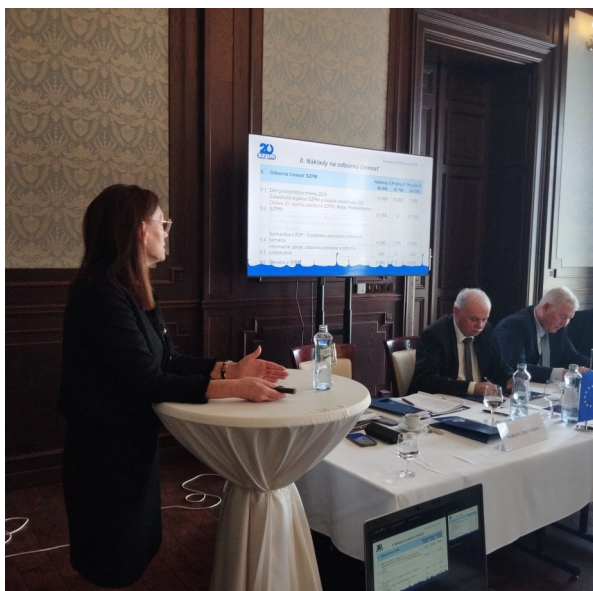
e. Úradu SZPM, aby mesačne a ročne vyhodnocoval rozdiely medzi štandardizovanou priemernou nákupnou cenou mlieka na Slovensku a štandardizovanou priemernou nákupnou cenou mlieka Európskej únie pri prepočte na obsah tuku 4,0% a obsah bielkovín 3,4% s dvojmesačným oneskorením, ako aj rozdiely v rámci rovnakého mesiaca.

III. Členská schôdza SZPM v súvislosti s aktivitami, ktoré sa realizujú z prostriedkov Mliečneho fondu súhlasí s pokračovaním združovania prostriedkov do Mliečneho fondu;

IV. Členská schôdza SZPM dáva mandát členom Správnej rady Mliečneho fondu:

a. schvaľovať z prostriedkov Mliečneho fondu realizáciu propagačných aktivít, ktoré majú preukazne pozitívny prínos na zvyšovanie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pôvodom zo Slovenska;

b. schvaľovať z prostriedkov Mliečneho fondu realizáciu informačných, osvetových a PR aktivít s cieľom zvyšovania patriotizmu spotrebiteľov k slovenským výrobkom, komunikácie problémov v sektore mlieka ako aj komunikácie prínosu sektoru mlieka vo vzťahu k zamestnanosti, krajino-tvorbe a rozvoju vidieka.

20. VÝROČIE ZALOŽENIA SLOVENSKEHO ZVÄZU PRVOVÝROBCOV MLIKA

Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka oslavuje v tomto roku už 20. výročie založenia. Pri tejto príležitosti sa 21. marca 2024 v priestoroch kaštieľa Château Appony v Oponiciach konal slávnostný večer, ktorého sa zúčastnilo približne 100 vzácných hostí z radov prvovýrobcov mlieka, ale aj štátnych a samosprávnych organizácií, spoločností dodávajúcich produkty a služby do sektoru prvovýroby mlieka a médií.

Slávnostným programom, súčasťou ktorého bolo aj udeľovanie ocenenia formou pamätnej plakety SZPM, prítomných slovom sprevádzala Janka Hospodárová a o pôsobivý hudobný zážitok sa postarala operná speváčka Terézia Kružliaková v klavírnom sprievode Daniela Buranovského.

Príhovor predsedu SZPM Ing. Alexandra Pastoreka k 20. výročiu založenia SZPM, ktorý odznel na podujatí, ako aj fotografie z tohto slávnostného večera si v jeho plnom znení môžete prečítať na nasledujúcich stránkach.

Čo sme PREŽILI v našom zväze za 20 rokov?

Vážený pán minister,
vážení protokolárni hostia,
ctené dámy, vážení páni, kolegyne, kolegovia.

Je pre mňa veľká česť a zároveň potešenie, že Vás môžem v mene Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka privítať na tomto podujatí, ktoré je pre náš zväz veľmi významné.

Keď sa pozriem do hľadiska, vidím tu všetko známe tváre. Teším sa, že tu vidím členov nášho zväzu, zástupcov našich spolupracujúcich organizácií zo štátnej správy a tiež kolegov z iných samosprávnych organizácií a združení.

Teším sa, že naše pozvanie prijali aj zástupcovia vedeckých, vzdelávacích a poradenských inštitúcií, ale aj zástupcovia médií a spoločností, ktoré dodávajú produkty a služby do sektoru mlieka.

Dovoľujem si tvrdiť, že sa tu zišla kapacita pre nás najvzácnejších ľudí, s ktorými máme za 20 rokov našej existencie dobré vzťahy.

Ubezpečujem Vás, že či už ste boli menovaní, alebo nie, všetci ste pre nás rovnako vzácni. Vážime si, že ste prijali naše pozvanie a teším sa, že si spolu budeme môcť spoločne pripomenúť naše spoločné pôsobenie a aktivity v sektore mlieka.

Myslím si, že 20 rokov je z historického hľadiska zanedbateľná doba, ale pre nás, toto obdobie - z hľadiska fungovania nášho zväzu znamená veľa.

Mal som tú česť stáť pri zakladaní tejto organizácie a tak veci, ktoré vo svojom príhovore spomeniem, som spolu s Vami prežil na vlastnej koži.

Vznik nášho zväzu si vlastne vynútili okolnosti. Iste mi dáte za pravdu, keď poviem, že v období vstupu Slovenska do Európskej únie, bolo veľa zmien. Bolo potrebné reagovať na novú situáciu a podmienky otvoreného Európskeho trhu. Zavádzanie opatrení Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ a spoločnej organizácie trhu s mliekom bolo zložité a pre mnohých z nás, takmer nepochopiteľné. Neboli sme zvyknutí na mliečne kvóty, ani na iné obmedzenia, ktorými sme mali zviazané ruky pri podnikaní.

Už v tomto období sa ukázalo, že by bolo vhodné, aby mal sektor prvovýroby mlieka samostatnú samosprávnú organizáciu, ktorá by presadzovala záujmy svojich členov a priaznivejšie podmienky pre ich podnikanie.

Toto sa nám podarilo a tak sa stal rok 2004 nielen rokom oficiálneho vstupu Slovenska do Európskej únie, ale aj rokom oficiálneho vzniku Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka.

Za prvého predsedu Predsedníctva SZPM bol zvolený Ing. Marian Záhumenský a viedol náš zväz od jeho založenia SZPM do júna 2006.

Potom, ako sa Ing. Záhumenský stal poslancom Národnej rady SR ho vo funkcii predsedu vystriedal Ing. Chovan a bol predsedom od júla 2006 do apríla 2009.

Po odchode Ing. Chovana som 11. mája 2009 prebral vedenie nášho zväzu ja a do funkcie podpredsedu nastúpil Ing. Milan Halmeš, s ktorým teda už 15 rokov „bojujeme na našom mliečnom poli“.

S odstupom času – po 20 rokoch môžeme smelo hodnotiť históriu členstva Slovenska do EÚ v rovnakom časovom rámci ako históriu nášho zväzu.

Dnes tu stojím pred Vami a dovoľujem si prehlásiť, že za doterajšiu existenciu zväzu sme sa čestne snažili plniť naše hlavné poslanie, ktorým je hájenie záujmov našich členov.

Čo sme prežili v našom zväze za 20 rokov?

Jedným dychom však musím dodať, že to vôbec nebolo ľahké a často sa nám to nepodarilo tak, ako sme si to predstavovali. Počas 20 rokov našej existencie sme zažili rôzne situácie – ťažké, ale aj radostné. Pokúsim sa Vás v krátkosti previesť a uviesť aspoň najdôležitejšie míľniky, ktoré sa zapísali do našej spoločnej histórie.

Obdobie rokov 2004–2007, sa nieslo v duchu všeobecnej situácie na trhu s mliekom a tá, ako si iste pamätáte, nebola pre mlieko priaznivá.

Mlieka bolo prebytok a nákupné ceny začali prudko klesať. Iste si spomínate, že v tom období sa predávalo mlieko ešte za slovenské koruny a bolo to zhruba od 9 do 12 slovenských korún za liter.

Na konci roka 2007 postihlo Nový Zéland a Austráliu veľké sucho, ktorého následkom bol veľký pokles produkcie mlieka, ktorý následne – v roku 2008 vyhnal ceny mlieka vo svete aj v Európe na historické maximá. Postupne však začali nákupné ceny mlieka prudko klesať a prepadli sa až na historické minimá.

Verejné zhromaždenie, Bratislava 2008

Európu aj Slovensko zachvátila „prvá mliečna kríza“.

Na toto obdobie sa iste nedá zabudnúť. Bili sme na poplach, ale nepomohli rokovania so spracovateľmi, ani s ministerstvom a už vôbec nikoho nezaujímali naše analýzy, články, ani stanoviská vo vzťahu k opatreniam EÚ.

V decembri 2008 sme našu nespokojnosť otvorene vyjadrili na prvom Verejnom zhromaždení pod názvom „Situácia v prvovýrobe mlieka je kritická“, ktoré sa konalo pred budovou RAJA v Bratislave. Ako iste evidujete, naše požiadavky zostali nevyslyšané.

V marci 2009 sme v našej snahe o zlepšenie situácie pokračovali „PETÍCIOU za prijatie opatrení na zastavenie likvidácie chovov do-

bytka a záchranu zamestnanosti v živočíšnej výrobe“. Petičné hárky s podpismi od vyše 64 000 občanov Slovenska sme odovzdali vtedajšiemu predsedovi vlády Robertovi Ficovi a vtedajšiemu ministrovi pôdohospodárstva Stanislavovi Becíkovi.

Ale nepochodili sme ani so spomínanou Petíciou, ani Návrhom opatrení na riešenie kritickej situácie v sektore prvovýroby mlieka, ktoré sme následne preložili...

Keď v apríli 2009 klesli nákupné ceny pod 18 eurocentov a mali sme druhú najnižšiu cenu v celej EÚ, boli sme už absolútne bezmocní.

Po rokovaníach plných nesplnených sľubov nás bezmocnosť a zúfalosť dovedla k rozhodnutiu zorganizovať v júni 2009 ďalšie Verejné zhromaždenie. Zúfalosť a emócie prvovýrobcov mlieka boli vtedy už naozaj vyhrotené. Obraz zástupcov chovateľov z jednotlivých regiónov Slovenska ako vylievajú do lyžice nakladača plné kanvy mlieka, a potom v ňom symbolicky topia podobizeň vtedajšej eurokomisárky pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Mariann Fischer-Boelovej – nám všetkým navždy zostal v pamäti.

Keď sa zhruba v polovici roka 2009 prepadli slovenské nákupné ceny mlieka v priemere až na približne 17 eurocentov za liter a realitou bolo, že mnohí prvovýrobcovia dostávali len 14–15 centov, mnohé podniky skončili s chovom dojníc.

Bohužiaľ, musíme si s odstupom času uznať, že toto sa udialo aj napriek nášmu enormnému úsiliu a aktivitám na zlepšenie situácie.

Za čiastočný úspech z tohto obdobia sa snáď dajú považovať len naše aktivity vo vzťahu k vývozu časti suroviny, poprípade presadenie úpravy legislatívy na priamy predaj mlieka a podporu na nákup dávkovacích automatov na mlieko.

Čo sme prežili v našom zväze za 20 rokov?

Za úspech na národnej úrovni z tohto obdobia by sa dal považovať pokrok na poli rokovaní s Ministerstvom pôdohospodárstva, ktorý v tom čase viedol Ing. Chovan a pokrok v spolupráci so Slovenským mliekarským zväzom.

Výsledkom komunikácie a spolupráce bolo podpísanie Memoranda o porozumení medzi SZPM a SMZ, uzatvorenie Odvetvovej dohody a založenie Mliečneho fondu.

Po ťažkom roku 2009, ktorý priniesol slovenským prvovýrobcom mlieka vysoké straty, prišli ďalšie roky, kedy sa striedali obdobia zlepšenia a zhoršenia.

Rok 2010 bol charakteristický prudkým nárastom nákladov, čo výrazne prispelo k výraznému poklesu počtu dojníc, produkcie a dokonca úžitkovosti.

Ceny naďalej zaostávali za priemerom Európskej únie a za cenami v okolitých krajinách. Znížila sa podpora na VDJ, náklady trovalo rástli a straty prvovýrobcov sa prehlbovali.

Rok 2011 bolo opäť obdobím presadzovania lepších podmienok pre sektor prvovýroby mlieka. Na rezortnom ministerstve sme sa snažili vybojovať vyššiu podporu a u spracovateľov sme sa snažili vybojovať vyššie nákupné ceny.

O zlom stave v sektore mlieka sme sa snažili informovať aj verejnosť.

V marci 2011 zorganizovali Tlačovú konferenciu s priliehavým názvom: „Slovenská mliečna loď sa potápa“.

Jediné, čo sa nám podarilo dosiahnuť v tomto období bolo zvýšenie podpory cez červenú naftu.

Prišiel rok 2012, ktorý sa v pamäti prvovýrobcov mlieka uchoval ako rok „malej mliečnej krízy“.

Okrem toho, že nákupné ceny mlieka padli pod úroveň predchádzajúceho roka, viaceré regióny Slovenska postihlo veľké sucho. Navyše vypadla podpora cez „červenú naftu“, znížila sa doplnková národná podpora (35,80 EUR na VDJ), ktorá bola zmodulovaná, alebo lepšie „okresaná“ v niektorých prípadoch až na 0.

V marci 2012 sme upozornili na problémy v sektore formou tlačovej konferencie „Slovenský sektor prvovýroby je na pokraji priepasti!“

Dopady sucha z roku 2012 bolo cítiť v sektore aj v roku 2013.

Došlo síce k miernemu oživeniu nákupných cien, ale ich úroveň zďaleka nepokrývala výrobné náklady.

Spolu so Slovenskou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou, Slovenskou holštínskou asociáciou, Zväzom chovateľov slovenského strakatého dobytka a Zväzom chovateľov pinzgauského dobytka sme na konci roka 2013 a požiadali o podporu na úrovni minimálne 4 eurocenty na kilogram mlieka. Do konca roka 2013 sa však zaviedla len malá podpora na červenú naftu.

Dá sa povedať, že ťady sa v sektore prvovýroby mlieka pohli až v roku 2014, kedy bol konečne vyslyšaný náš hlas a boli navýšené priame platby na dojnice a dokonca zavedená aj platba na jalovice. Naša radosť však netrvala dlho.

Prišiel rok 2015 o ktorom sme vedeli, že bude rokom, kedy sa ukončí systém mliečnych kvót. Ešte predtým však došlo v rámci systému ich „hladkého pristátia“ k ich opätovnému navýšeniu a tým aj k nárastu produkcie mlieka.

A to bol zase kameň úrazu, ktorý spôsobil zrútenie trhu s mliekom a ďalšiu mliečnu krízu.

Zrušenie mliečnych kvót sa tak stalo pre nás „dvojsečnou zbraňou“, ktorá nám síce na jednej strane dovoľila zvýšiť produkciu, ale na druhej strane nás doslova zabíjala nízkymi cenami...

Čo sme prežili v našom zväze za 20 rokov?

Boli sme nútení opäť biť na poplach. V apríli 2015 sme zorganizovali Tlačovú konferenciu „SOS: Pomôžte nám“ a keď nepomohlo, v septembri 2015 sme v Bratislave pred Euroveou zorganizovali verejné zhromaždenie „Politika EÚ likviduje mliečnych farmárov“.

V roku 2016 sme v spolupráci so SMZ pokračovali v rámci Mliečneho fondu komunikačnou kampaňou „Zachráňme slovenské mlieko“. Medzi najúspešnejšie aktivity tejto kampane patrila akcia v krajských mestách „Pomôžte zachrániť slovenské mlieko“, kde sme rozdávali špeciálne obrandované mlieko s nápisom „Posledná fľaša mlieka“ (10 000 litrov) a syry s nápisom na obale „Posledný kúsok syra“ (10 000 kusov). Druhou akciou v rámci tejto kampane bola petícia „Za záchranu slovenského mlieka“, v rámci ktorej sa na webe zozbieralo 50 000 podpisov.

Dnes s odstupom času môžeme konštatovať, naše úsilie a úsilie ostatných samosprávnych organizácií v konečnom dôsledku prinieslo svoje ovocie.

4. júla 2016 oznámil premiér Robert Fico, že mliečny sektor bude vzhľadom na kritickú situáciu mimoriadne podporený objemom financií 33 miliónov EUR.

Napriek tomu však musíme smutne skonštatovať, že táto, v poradí už tretia mliečna kríza z rokov 2015-2016, priniesla chovateľom dojníc veľmi ťažké straty a opäť vyradila z hry ďalších hráčov.

Z pohľadu európskej politiky sa dá skonštatovať, že po zrušení mliečnych kvót v roku 2015 nie je trh s mliekom priamo regulovaný. Existuje síce zopár trhových nástrojov, ale sektor mlieka v podstate riadi len „neviditeľná ruka trhu“...

Všeobecne sa dá skonštatovať, že mlieko, ako komodita vždy podliehala, stále podlieha a vyzerá to tak, že aj bude podliehať veľkej volatilitite, či už sa týka nákupných cien, ale aj výrobných nákladov.

Treba otvorene povedať, že situáciu na trhu s mliekom veľmi skomplikovala pandémia koronavírusu, vojnový konflikt na Ukrajine a extrémny nárast cien energií v roku 2022.

V tomto období doslova vystrelili všetky ceny vstupov, aj výstupov na historické maximá. Sprievodným javom bola extrémne vysoká inflácia, ktorá si vybrala svoju daň v podobe poklesu spotreby mlieka a logicky rozkolísala trh s mliekom.

Je samozrejmé, že nechceme do našich spomienok vnášať politiku, ale rámcové podmienky pre našu činnosť a fungovanie v sektore ovplyvňovalo vedenie nášho rezortného ministerstva. Za 20 rokov sa tu vystriedalo 13 ministrov.

My, ako chovatelia objektívne preberáme zodpovednosť za naše chovateľské výsledky, ale dovoľím si všeobecne skonštatovať, že mnohé veci sme nemohli ovplyvniť a to, v akom stave sa nachádza v súčasnosti sektor mlieka je spoločným výsledkom všeobecnej situácie na trhu s mliekom a postoja každej z predchádzajúcich vlád.

Možno trochu neskromne, ale dovoľujem si objektívne zhodnotiť, že náš zväz zohrával kľúčovú úlohu pri komunikácii s rezortným ministerstvom pri presadzovaní podpory na výrobu mlieka.

Je pravda, že nie vždy sa nám podarilo presadiť všetko, čo sme žiadali, ale za každého vedenia sme sa snažili čestne hájiť záujmy všetkých chovateľov dojníc, nielen našich členov.

Za dve dekády to boli rôzne podporné nástroje - od exportných dotácií ešte v roku 2004, cez doplnkovú priamu platbu na mlieko v roku 2007, cez prechodnú vnútroštátnu platbu, platby na welfér, až po podporu formou priamych platieb na dojnice, poprípade podporu pastevného systému kráv a jalovíc v rámci súčasného programovacieho obdobia SPP.

Čo sme prežili v našom zväze za 20 rokov?

Aktívni sme vždy boli aj pri presadzovaní podpory v rámci Štátnej pomoci. Aj v tomto smere sa nám podarilo pre chovateľov dojníc aspoň v niektorých ťažkých obdobiach presadiť podporu. Ako si iste pamätáte, formy boli tiež rôzne – od priamej podpory na kravu, cez Červenú a neskôr Zelenú naftu, podpory cez Dočasný krízový rámec, kompenzáciu dopadov sucha v roku 2022 až po odvodové úľavy pre chovateľov.

Rozhodne však nie sme spokojní s tým, do akého stavu sa tento sektor dostal. O tom, že situácia v sektore dlhodobo nie je dobrá, svedčí skutočnosť, že počet prvovýrobcov stále klesá. Za posledných 20 rokov postupne vypadol z nášho slovenského mliečného kolotoča každý druhý podnik.

Stánok Mliečného fondu, 2016

Nie spokojní s poklesom stavov dojníc a produkcie. Máme už len necelých 110 000 kusov dojníc.

Sme nešťastní z toho, že vysoké straty z predchádzajúcich rokov a vysoký investičný dlh ohrozujú našu konkurencieschopnosť na národnej aj medzinárodnej úrovni.

Máme problémy s pracovnou silou....

Napriek týmto negatívnym konštatovaniam máme aj pozitívnejšie informácie.

Za svoju 20 ročnú históriu sa Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka našiel svoje čestné miesto medzi uznávanými a rešpektovanými samosprávnymi orga-

nizáciami na národnej, aj medzinárodnej úrovni.

V spolupráci so Slovenským mliekarenským zväzom sme zakladateľmi Mliečného fondu, do ktorého od roku 2008 prispievajú slovenskí prvovýrobcovia a spracovatelia mlieka.

Združené prostriedky slúžia na prípravu a realizáciu informačných a propagačných aktivít na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pôvodom zo Slovenska.

Za 16 rokov existencie sa do Mliečného fondu vyzbieralo takmer 8 miliónov EUR a z nich sa financovali 4 veľké informačné a propagačné kampane: Objav mlieko, Za SK mliečne výrobky, Adoptuj kravičku a Slovenská mliečna rodina.

Za existenciu Mliečného fondu sa podarilo zvýšiť znalosť slovenských mliečnych výrobkov zo 45% na 52% a spotrebu mlieka a mliečnych výrobkov zo 153 kg na osobu a rok na takmer 188 kg na osobu a rok. Nárast spotreby v objeme o +35 kg mlieka a mliečnych výrobkov na osobu a na rok nás teší a veríme, že tento pozitívny trend bude pokračovať.

Teší nás aj skutočnosť, že náš zväz sa stal akceptovateľným partnerom pre rokovanie a spoluprácu s mnohými štátnymi a samosprávnymi organizáciami, ale aj s výskumnými a vzdelávacími inštitúciami.

SZPM je v rezorte aj uznávanou analytickou organizáciou. Za svoju 20 ročnú históriu vypracoval množstvo ekonomických analýz na hodnotenie nákladov a výnosov vo výrobe mlieka.

Vypracovávame aj iné odborné analýzy a porovnania, ktoré sú zamerané hlavne na vývoj produkčných a cenových ukazovateľov v sektore mlieka na Slovensku, v EÚ a vo svete, ale aj o dopadoch sucha a iných

Čo sme prežili v našom zväze za 20 rokov?

činiteľov, ktoré ovplyvňujú vývoj na trhu s mliekom. Mnohé z analýz poskytujeme aj rezortnému ministerstvu, ako argumentačnú bázu pre prípravu systémových a podporných nástrojov.

Náš zväz poskytuje svojim členom aktuálne informácie a výhľady o situácii na trhu s mliekom a tiež o legislatíve týkajúcej sa výroby, odbytu a kvality mlieka.

Zväz poskytuje pre svojich členov aj preklady z mnohých zahraničných zdrojov.

Postupne sa náš zväz stal váženy a uznávaný partner na rokovanie nielen na národnej, ale aj na medzinárodnej úrovni. SZPM zastupuje prvovýrobcov mlieka v odborných skupinách a poradných orgánoch na národnej a európskej úrovni. Boli sme aktívni v rôznych pracovných skupinách zriadených Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR na prípravu a implementáciu strategických dokumentov Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Sme členmi Komoditnej rade na mlieko pri Ministerstve pôdohospodárstva a rozvoja

vidieka SR.

Máme svoje zastúpenie v Pracovnej skupine pre mlieko a mliečne výrobky pri COPA/COGECA v Bruseli (WPM), aj v Skupine Civільného dialógu pre živočíšne produkty - Mlieko pri Európskej komisii v Bruseli (CDG Animal Products – Milk).

Sme členmi EDF STAR - Vedeckého tímu pre analýzu a výskum Európskej asociácie mliečnych farmárov.

Máme tiež svoje zastúpenie v EDF Council – Rade Európskej asociácie mliečnych farmárov.

Sme aktívnymi členmi Správnej rady Mliečného fondu a Pracovnej skupiny na prípravu a realizáciu propagačných a informačných aktivít na podporu spotreby mlieka z domácej výroby.

Náš zväz je známy tým, že už tradične organizuje rezortné podujatie Deň prvovýrobcov mlieka. Za svoju existenciu sme zorganizovali už 19 ročníkov tejto konferencie a zúčastnilo sa ho spolu takmer 4 000 účastníkov.

SZPM je aktívny aj na medzinárodnom poli. Od roku 2005 je členom EDF – Európskej asociácie mliečnych farmárov. Funguje ako národná pobočka EDF a koordinuje aktivity a projekty EDF na národnej úrovni.

Zúčastňujeme sa výročných kongresov EDF, ktoré sa konajú každý rok v inej hostiteľskej krajine. V roku 2007 sme organizovali kongres EDF aj na Slovensku. Zúčastnilo sa ho takmer 300 delegátov z 18 krajín, vrátane početnej skupiny popredných slovenských prvovýrobcov mlieka.

V rámci spolupráce s EDF sprostredkováva členstvo slovenských podnikov prvovýroby mlieka v EDF, účasť slovenských podnikov prvovýroby mlieka na kongresoch EDF a taktiež priamu spoluprácu svojich členov s členmi EDF.

Je ťažké spomenúť všetky aktivity, ktoré náš zväz za svoju doterajšiu históriu zrealizoval. Snažil som sa Vám priblížiť aspoň niektoré z nich.

Čo sme prežili v našom zväze za 20 rokov?

Myslím si, že si môžem dovoliť všeobecne skonštatovať, že náš zväz urobil kus práce na poli rokovaní, vzdelávania, informácií, zahraničnej spolupráce aj na poli propagácie mlieka.

Ale záverom môjho príhovoru sa obraciam na Vás, ktorí ste sa udržali v tomto sektore.

Vy patríte medzi 329 posledných mohykánov, ktorým právom patrí poďakovanie a zaslúžite si úctu, že ste dokázali prežiť v týchto ťažkých podmienkach. Každý, kto toto obdobie prežil vie, že rozhodnutia neboli ľahké. Mnohokrát ste sa nerozhodli na základe kalkulačky a červených čísel, ale srdcom. Udržanie stratového chovu dojníc a zamestnanosti vždy išlo na úkor iných činností.

No a keďže za všetkým stoja ľudia, aj tu ako na konci filmu treba uviesť „osoby a obsadenia“.

Za týmto všetkým stojí naša členská základňa so 116 členmi, na čele s 31 člennou Radou, 9 členným Predsedníctvom, 3 člennou komisiou a 3 členným Úradom SZPM.

Pri tejto príležitosti chcem poďakovať všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom prispeli k tomu, aby sa nášmu zväzu darilo naplňovať jeho hlavné poslanie, ktorým je hájenie záujmov našich členov.

Verím, že napriek zložitej ekonomickej situácii bude mať práca Slovenského zväzu prvovýrobcov mlieka naďalej svoje opodstatnenie a prispeje k rozvoju celého agropotravinárskeho sektora.

Ing. Alexander Pastorek, predseda SZPM

20. VÝROČIE ZALOŽENIA SLOVENSKEHO ZVÄZU PRVOVÝROBCOV MLIIEKA FOTOGALÉRIA

VÝZVA

pre tých, ktorým nie je ľahostajný osud sektoru mlieka na Slovensku

O tom, v akej ťažkej situácii je sektor prvovýroby mlieka na Slovensku, sa už nahovorilo a popísalo veľa. Všeobecne sa dá skonštatovať, že dlhodobo rastú náklady rýchlejším tempom, ako príjmy, čo v konečnom dôsledku spôsobuje pokles počtov dojníc a ohrozuje sebestačnosť vo výrobe mlieka.

Otázka sebestačnosti je v súčasnej, pohnutej dobe veľmi podstatná. Je na nás všetkých, či budeme mať na Slovensku dostatok domáceho kvalitného a bezpečného mlieka a mliečnych výrobkov, alebo ich budeme dovážať. Dovoz samozrejme prispieva k zväčšovaniu uhlíkovej stopy a k zhoršovaniu životného prostredia, a čo je najdôležitejšie, ohrozuje prácu a príjem desiatky tisícov Slovákov - hlavne na vidieku.

Vidíme to tak, že záchrana sektoru mlieka na Slovensku je možná len vtedy, ak prvovýrobcovia mlieka budú mať zabezpečené primerané a konkurencieschopné podmienky porovnateľné zo zahraničím, t. j. od štátu dostanú na mlieko primeranú podporu a od spracovateľov zase rozumnú cenu. Takáto surovina sa potom efektívne spracuje na mliečne výrobky, ktoré budú obchodníci predávať za rozumné ceny a budú sa vedieť podeliť s maržou s prvovýrobcami a spracovateľmi.

No a veľmi podstatné je, aby spotrebitelia tieto slovenské výrobky aj kupovali.

Jednou z možností, ako aspoň čiastočne prispieť k záchrane slovenského sektoru mlieka je aj poukázanie podielu zo zaplatenej dane z príjmu.

Táto možnosť je aj vo Vašich rukách. Prostriedky, ktoré sa nám podarí združiť touto formou budú použité na prípravu a realizáciu informačných, osvetových a propagačných aktivít zameraných na zvýšenie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov domácej výroby s cieľom zachovania sektoru mlieka a tým aj zamestnanosti na slovenskom vidieku.

Ak Vám nie je ľahostajný osud sektoru mlieka na Slovensku, môžete ho podporiť prostredníctvom poskytnutia podielu daní z príjmov.

Do údajov o prijímateľovi prosím, uveďte:

IČO: 37962876

Právne forma: občianske združenie

Obchodné meno: Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka

Ulica: Výstavná 4 PSČ: 949 01 Obec: Nitra

Vopred Vám ďakujeme, ak sa rozhodnete prispieť na dobrú vec.

Pre svojich členov vydáva:

Slovenský zväz prvovýrobcov mlieka

Výstavná 4
949 01 Nitra
tel.: 0918 671 987
e-mail: szpm@szpm.sk
www.szpm.sk